

Foreningen Danmark-Letland

nr. 2 juni 2012 20. årgang ISSN 1901-5720

De gammeltroendes kirke i Daugapils, læs mere side 35

Indhold

Foreningen....	3
Bestyrelsen	4
Nyttige adresser	5
Livija Klaus-Kovalevskis beretning	6
Foreningens generalforsamling	19
Rite nyt	32
Hvor kvinder stadig bærer skørt	34
Besøg på Immigrantmuseet	38
Latvian Institute Nyheder	40
Rockkoncert "Evening Star"	47
Berlin NGO-Forum	49
Smånyt	50
KALENDER	51

Forsidefoto Lis Nielsen.

Jubilæumsnummeret bliver en udvidet udgave af næste nummer, derfor er deadline 5. august 2012.

Foreningen....

Foreningen Danmark-Letlands medlemsblad udsendes til alle medlemmer.

Indlæg og udklip er meget velkomne og sendes til redaktør Lis Nielsen (lis.hazel.nielsen@skolekom.dk). Vi kan ikke love at bringe alle indlæg, ligesom vi forbeholder os ret til at redigere i det indsendte.

Foreningen Danmark-Letland er stiftet i august 1992 i København af en kreds af private personer med interesse for Letland.

Formålet med foreningen er:

På alle måder at styrke og udvikle venskab mellem det lettiske og danske folk, samt oplyse om Letland.

Som medlem af foreningen kan optages enkeltpersoner, husstande, foreninger, virksomheder, kommuner, menigheder, organisationer mv. med interesse for dansk-lettiske relationer.

Foreningen er landsdækkende. De fleste arrangementer finder sted i Københavnsområdet, men der opfordres til lokalt arbejde også andre steder i landet. Hos Fremad Rejser, Vesterbrogade 37, 1620 København V tlf.: 33 22 04 04, får medlemmer af Foreningen Danmark-Letland rabat på rejser til Letland.

Indmeldelse i Foreningen Danmark-Letland sker ved henvendelse/indbetaling til kasserer Anne Fraxinus.

Foreningens girokonto er: 07 736 54.

Bankoverførsel via netbank sker til:

Danske Bank, reg. 1551, konto 000 0773 654

Årskontingent:

Enkeltpersoner	250 kr
Husstande	350 kr
Unge under 26 og pensionister	175 kr
Organisationer m.m.	550 kr

Bestyrelsen

	Kirsten Gjaldbæk Kongstedvej 12 2700 Brønshøj Formand	tlf. 3871 1825 kirsten.gjaldbaek@gmail.com
	Jytte Nørgaard Helio Helleruplund Allé 4 2900 Hellerup Næstformand	tlf. 3962 2922 jytte@helio.dk
	Anne Fraxinus Kildebækvej 34 3660 Stenløse Kasserer	tlf. 4717 0194 agf@mail.dk
	Lis Nielsen Rosenlundsvej 8 3650 Ølstykke Redaktør	tlf. 4710 0295 lis.hazel.nielsen@skolekom.dk
	Anita Vizina Nielsen Lyngborghave 32 2.TV 3460 Birkerød Næstformand	tlf. 4031 4959 jvizinanielsen@webspeed.dk
	Anda Dyrlund-Parbst Horserød byvej 3A 3000 Helsingør Webmaster	tlf. 2016 0963 anda.zarane@gmail.com
	Aase Lundbye Gustav Esmanns Allé 6 2860 Søborg Bestyrelsesmedlem	tlf. 4345 7076 ingeoghelge.andersen@gmail.com
	Helge Andersen Humlemarksvej 17 2605 Brøndby Suppleant	tlf. 39564050 mobil 25320470 aaselundbye@webspeed.dk
	Niels Bendix Knudsen Lille Havelsevej 86 3310 Ølsted Suppleant	tlf. 62512345 mobil 40312345 nbendix@mail.d

Nyttige adresser

Letlands Ambassade i Danmark,

Rosbæksvej 17, 2100 København Ø
tlf. 3927 6000, Fax. 3927 6173,
embassy.denmark@mfa.gov.lv
Ambassadør: Gints Jegermanis
Konsul/ambassadens sekretær: Ieva Grube
House Manager: Kaspars Judzis
LIAA(Latvian Investment and Development Agency)
kontakt: Gints Janums
Udenrigsministeriets hjemmeside:
www.mfa.gov.lv/dk/copenhagen

Den Danske Ambassade i Letland,

Pils iela 11, Lv-1863 Riga, Latvia
Tlf. +371 6722 6210, Fax +371 6782 0234,
rixamb@um.dk, www.ambriga.um.dk/da
Ambassadør: Per Carlsen
Konsul/Attaché: Trine Vigsø Nielsen
+371 6722 6210 ext. 16 /mob. +371 2612 1002
trinie@um.dk

Det Danske Kulturinstitut i Riga,

Marijas iela 13, K.3, LV-1050 Riga, Latvia
Tlf. +371 67 289 994,
dki@dki.lv, www.dki.lv
Leder: Simon Drewsen Holmberg.

Det Danske Kulturinstitut i København

Vartov, Farvergade 27 L, 2. sal, 1463 Kbh K

Foreningens hjemmeside: www.danmark-letland.dk
Webmaster: Anda Dyrlund-Parbst
Kode til at se seneste numre af bladet: vairalat

Livija Klaus-Kovalevskis beretning

Flygtningelivet i Danmark 1945-51

I pinsen 2005 foretog medlemmer af Foreningen af litauere i Danmark en bustur til Thisted, hvor også jeg deltog. I den anledning blev jeg opfordret til at komme med et indlæg om flygtningelivet i Dragsbæklejren ved Thisted. Lejrene husede flygtninge efter 2. Verdenskrig af forskellige nationaliteter, dog flest litauere.

Jeg boede i Dragsbæklejren fra august 1946 til 1950. Vores første flygtningelejr var Sønder Omme, derefter Aalborg, Nymindesgab, og efter Thisted som den sidste lejr, Prags Boulevard på Amager.

Jeg vil i det store og hele basere mit referat her på mit litauiske foredrag, hvor jeg startede med at belyse min oprindelse. Mit navn er som bekendt Livija Klāns Kovalevskis, og efternavnet stammer fra Letland, idet jeg blev gift med Pavils Klāns Kovalevskis. Dog er Klāns hans forfatternavn, desuden var min mand også journalist, mestendels for lettiske aviser, der blev publiceret i Vesten, i Tyskland og USA. Han døde i 1979. Men mit pigenavn var Kaufmann. Egentlig hed jeg Kaufmanaitė, det er den ugifte kvindes endelse på navnet, hvorimod den gifte kvinde, som f.eks. min mor, ville hedde Kaufmanienė, og den mandlige form er Kaufmanas. Den 1. april 1945 kom jeg til Danmark med skibet "Urundi", nærmere betegnet til Nordhavn i København, med mine forældre, søster og bror. Jeg var den yngste i familien, 9 år gammel. Vi blev indskibet fra halvøen Hela, som ligger

*Foreningsmedlem
Livija Klaus-Kovalevskis*

Livija i litauisk folkedragt, Thisted

ikke langt fra Gdansk (Danzig).

Nu vender jeg tilbage til min oprindelse. Vi var letter, der boede i Litauen i byen Biržai, kun ca. 15 km fra den lettiske grænse. Byen er grundlagt i 1589. Foruden en katolsk kirke - litauere er overvejende katolikker - var der en ortodoks kirke, 4 synagoger og en lettisk lutheransk kirke, hvor vi var medlemmer. Letter, er mestendels lutheranere. Efter emigrationen, som regel til oversøiske lande, som startede i slutningen af

1940'erne og varede til begyndelsen af 1950'erne forblev der flere letter og meget få litauere i Danmark. Der var 2 lettiske organisationer, og i 1949 (11.11) blev den evangelisk lutherske menighed grundlagt i København. Præsten kom også til Dragsbæklejren og afholdt gudstjenester der. Menigheden i København eksisterede til 2002.

Efter at min far faldt for aldersgrænsen i menighedsrådet som formand, blev jeg valgt og havde hvervet som formand i næsten 25 år. Jeg kan oplyse, at der blev afholdt 6 gudstjenester om året. Præsten kom fra Tyskland og gudstjenester fandt sted i den svenske Gustafskyrkan.

Ifølge sagens natur var der ingen litauiske hjemstavnsforeninger, så jeg er ked af ikke at kunne have vedligeholdt det litauiske sprog. Dermed blev lettisk fremherskende, som vi

også talte hjemme.

Nu vender jeg tilbage til flygtningelivet. I 1945 faldt den 1. april i påsken. Vi måtte derfor forblive yderligere i nogle dage om bord på skibet til vi med tog, sammen med mange andre flygtninge, blev transporteret til Sønder Omme. Der opholdt sig flygtninge fra forskellige lande, de fleste kom dog fra Østpreussen, Vestpreussen og Pommeren, knap 250.000 tyske flygtninge, desuden ca. 1000 ester, 2000 letter og

Ægteparret Kaufmanas med de tre børn Stella, Ringold og Livija i Thisted

3000 litauer havde fået tilflugt i Danmark.

Efter kapitulationen blev ikke-tyske flygtninge skilt ud, og for vort vedkommende blev det næste opholdssted Aalborg. Da kom vi i Dansk Røde Kors' varetægt. Der var i området flere lejre, men vi fik bopæl i en mindre lejr, ret centralt beliggende, ikke så langt fra et lille Tivoli. Mine lommepenge blev bl.a. brugt til nogle karruselture.

Aalborg var en dejlig by med zoologisk have og skønne velplejede parker med legepladser, som

havde min specielle interesse. Vi fik lov til at forlade lejren kl. 12 og skulle være tilbage igen senest kl. 22. Jeg har mange dejlige sommerminder fra den by.

Men i september 1945 blev vi flyttet til Nymindégab, som ligger ikke langt fra Nørre Nebel. Jeg vil mene, at de fleste litauiske flygtninge i Danmark blev samlet i denne lejr. Det var en omvæltning at komme fra en storby til et Guds forladt sted, hvor lejren lå mellem fyrretræs bevoksninger. Vi

tog bygninger i brug, som under krigen havde tjent som kaserner for tyske soldater. Men det største indtryk på os gjorde havet, vel i en afstand af 2-3 km. Når stormen var på sit højeste, kunne man høre bølgernes brusen i lejren. Da spadserede vi ud til havet og blev helt bjergtaget af de store bølger.

Der var dele af stranden, som vi ikke måtte færdes på, på grund af miner, der var lagt ud af den tyske værnemagt. Der fandtes selvfølgelig også en hel del bunkers. Som bekendt befæstede de tyske magthavere hele Vestkysten på grund af en forventet invasion af de allierede styrker vestfra.

I Nymindegab forblev vi ca. 1 år. Så kom tiden igen for opbrud. Denne gang blev vi flyttet til Thisted. Opholdet her blev det længste i rækken af flygtningelejre.

Hver gang vi flyttede fra den ene lejr til den anden, var det jo spændende at se hvilket hus eller hvilket rum i en barak der blev tildelt os. Vores familie havde næsten altid en stue for os selv. Dog, i Aalborg boede vi sammen med et ældre ægtepar, og i Nymindegab var vi en overgang sammen med 10-15 personer. Inventaret bestod af møbler, som tyske soldater havde efterladt. Der var køjesenge af træ. Jeg sov i den øverste. Desuden stod der et bord, stole, et skab og en ovn. Endvidere fandtes der fade og spande og noget køkken-grej, som blikskåle og aluminiums bestik. Vore madrasser var fyldt med strå eller en eller anden slags spåner. Vi fik udleveret grå tæpper, for resten, nogle af disse var foræret af svenskerne. Tæpperne havde en blå og gul stribe på tværs. Der blev også uddelt soveposer fremstillet af tykkere brunt papir. Der var noget blødt materiale som for imellem. Jeg kunne godt lide at krybe ind i sækken og der føle mig lun og sikker.

Her vil jeg indskyde et interessant moment i lejrlevet hvor der er stuvet så mange mennesker sammen, og måske på grund af hygiejniske forhold, som ikke altid var optimale, havde vi også ind i mellem aflusnings- og aflopningsdage. Vi skulle om morgenen fjerne alle levnedsmidler og private

ting fra stuen. Så blev alle vinduer tætnet og en beholder med desinfektions røg sat ind. Døren blev vel også klistret til udefra. Og her kunne så det lille kræ hygge sig en hel dag og til sidst vel afgå ved døden, forhåbentlig. Om aftenen da vi måtte komme ind igen, lugtede det ganske forfærdeligt. Vinduer blev slået op, så lugten kunne fortage sig. Men det varede flere dage, inden luften var ren igen.

I nogle af barakkerne var der indrettet vaskesale med doucher. I Thisted var der også sauna. Et par gange om ugen, i hvert fald om lørdagen, fik man mulighed for at vaske sig ordentligt. Kvinder med børn på et tidspunkt og mænd igen på et andet.

Der blev fyret med tørv, briketter og koks. Vi hentede selv fyrmaterialet i spande. Der var nogle strenge vintre, vistnok i 1947 og 48. I Thisted fik vi udleveret store træerødder. Disse måtte vi selv enten save i stykker eller få dem findelt ved hjælp af en økse. Jeg kan huske, at vi også fik skolefri på grund af kulden.

I Nymindegab derimod varede vinteren 1945/46 med sne i kun 3 uger. Det undrede vi os meget over, for derhjemme havde vi haft strenge vintre. Men nu ser jeg komikken i det, når det østlige Jylland og vi her østpå har frost og sne, er der ved Vestkysten mange gange +grader.

Min far havde i Biržai en forretning med alskens varer. Man kunne vel kalde den en købmandsforretning. Der solgtes madvarer som sukker, mel, sild og også bolsjer, som havde min specielle interesse. Desuden var der cykler og musikinstrumenter. Far reparerede disse for kunderne. Men da vi kom til Danmark, gik han i lag med at bygge instrumenterne selv.

Hvor fik han midlerne fra til først og fremmest at anskaffe sig redskaber og siden materiale? Vi fik lommepenge. De voksne modtog 5 kr. og børn 2,5 kr. per uge. Far lånte penge af sine familiemedlemmer, og således begyndte han fra scratch at fremstille guitarer, mandoliner, banjoer og nogle enkelte violiner. Men det instrument, som gik som

Jonas Kaufmanas fremstiller musikinstrumenter, Nymindegab.

varmt brød, var en dørharpe, som havde form af et hjerte. Den havde 4 strenge stemt i en akkord. Der var 4 kugler hængt op i et lille bræt højere oppe i forskellig længde. Instrumentet blev fastskruet til en dør, og når den åbnedes og lukkedes, slog de 4 kugler mod strengene. Der kom musik ud af instrumentet uden at nogen spillede på det. Jeg må også nævne, at hjertet kunne dekoreres på forskellig vis,

f.eks. med vinranker eller de forskellige landes rigsvåben. Inskriptioner under det lille bræt kunne lyde på dansk, litauisk eller på et tredje sprog: "Frihed for fædrelandet er vort højeste ønske" – eller – "Ingen kender dagen, før solen går ned". Min far fremstillede musikinstrumenterne flere ad gangen og solgte dem til Thisted Musikhus og til private kunder.

Jeg må også fortælle, at far fabrikerede nogle folkløse instrumenter, der kaldes "kogle", (på lettisk "kokle"), en slags citar, som man lægger foran sig på skødet og spiller på med alle fingre. Disse instrumenter blev der spillet på af ensemblet i lejren.

Også en serie spinderokker blev det til. Flygtninge kvinderne fik uld af danskerne, som de forarbejdede til tråd. Forinden skulle ulden kartes. Man må huske på, at der ikke var gået mange år efter krigen. Der var stadig rationeringsmærker på mange ting, så folk var selvforsynende. På den måde fik kvinderne tjent lidt penge.

Afslutningsvis kan jeg fortælle, at alt dette foregik i samme rum, der, hvor vi sov, vaskede os og spiste. Så kan man vel forestille sig, hvor støvet alting var. Bedre blev det ikke, da far anskaffede sig en drejebænk, og sidenhen en motor til denne, således kom der også støj til. Arbejdsgangen blev hele tiden udviklet og forbedret. Min mor flygtede ud på landet på cykel til en litauisk bekendt, som tjente på en gård, og der hjalp hun med at luge og hakke roer! Jeg så hvordan et instrument blev til, lige fra starten til strengene blev sat på.

Lørdag om eftermiddagen var det så tid til at feje spånerne af høvlebænken og støve af. Redskaberne skulle lægges pænt i orden, så det så rydeligt ud. Til denne opgave blev jeg sat. Jeg kunne egentlig godt lide det, for så så det pænt ud. Far arbejdede aldrig om søndagen. Hviledagen skulle komme i hu. Far købte sine lakker og bejdser hos farvehandler Viggo Bang. Der udviklede sig et venskab mellem dem, hvor efterhånden også familierne blev inddraget. Da vi fik vores første middagsinvitation, så vi med megen spænding frem til at have et hyggeligt samvær i normale omgivelser. Det var en oplevelse at spise af fint porcelæn med kniv og gaffel. Familien hørte til Indre Mission. Flygtningene blev også inviteret til møder i Missionshuset. Efterhånden lærte vi en hel del danske familier at kende. De udviste stor venlighed og hjertelighed og åbnede deres hjem for os. Jeg har stadig forbindelse med 2 veninder i Thisted.

Nu vil jeg fortælle om uddannelses- og kulturlivet i lejrene. Børn gik i skole. Så vidt jeg husker, var det fra 1. til 5. klasse. Lærerne, eller rettere sagt lærerinderne, var også flygtninge. I det hele taget repræsenterede flygtningene

Litauiske skolebørn i Thisted

mange lag af en befolkning. Hvor bøgerne kom fra til undervisningen, kan jeg ikke sige. Måske kom de fra Amerika eller andre større litauiske kulturcentre i Europa. Måske havde lærerinderne selv nogle bøger

med, andre fremstillede de selv.

I skolen lærte vi at danse folkedanse. Vi fik syt folkedragter. I koret lærte vi at synge folkesange og andre sange. Så vidt jeg husker, var det et 2-stemmigt kor.

Det kunne være at danskerne tænkte på integration, så der kom lærer Wulfsberg fra gymnasiet og lærte os nogle danske sange som f.eks. "Søren fra har penge" og nationalsangen. Engelsk havde vi også på skemaet, selv de voksne blev undervist i det, for som jeg antydede tidligere, begyndte emigrationen i 1948-49 og ind i 50-erne til Kanada, Australien, New Zealand, Venezuela, og for nogle lykkedes det at komme til USA. Der var kvoter på, hvor mange personer USA ville give indrejse tilladelse til. Men Amerika var for alle det forjættede land.

Jeg husker, at også Frankrig modtog flygtninge. Der var 134 personer, der drog af sted. Men forholdene der var ikke gode, så de fleste af disse emigranter vendte tilbage. England ville kun have unge mennesker, f.eks. til kulminer, tekstil og andre fabrikker, til landbrug, hospitaler, husligt arbejde og deslige. De måtte forpligte sig til i et par år at udføre arbejdet i det tilbudte job.

Jeg må lige få med at UNRA "Forenede Nationers hjælpe- og Rehabiliterings Forvaltning" i 1945-46 understøttede ca.

9,5 mill. ikke-tyske flygtninge og DP (Displaced Persons). "Hjemstavnsfordrevne personer" med beklædning, levnedsmidler, medikamenter, transport, forflytning og hjælp til genopbygning i forskellige lande. Da den sluttede sit virke i juni 1947, etableredes IRO (International Flygtninge Organisation) også under FN. Denne organisation havde til opgave at løse flygtningeproblemet for fordrevne personer, og dette ikke kun i Danmark.

Da den var kommunistisk orienteret, ville den formå så mange som muligt at vende tilbage til deres oprindelseslande. Men balterne og folk fra andre besatte lande, som var flygtet på grund af det totalitære regime var rædselsslagne. Der blev endda sendt russiske kommissærer, som skulle overtale lejrbeboere til at vende hjem, men de blev pebet ud. Der var nogle enkelte, der tog hjem, ja hjem til en sibirisk arbejdslejr i bedste fald. Der kom intet livstegn fra disse stakkels mennesker til trods for at de lovede at skrive. Så det hele var ikke bare fryd og gammen.

Det var et lille sidespring ind i fremtiden. Nu vender jeg tilbage til det kulturelle liv. Der blev grundlagt en spejderorganisation, hvor også jeg blev medlem.

Med koret, folkedanse og teateropførelser optrådte vi ved forskellige lejligheder, som f.eks. den 16. februar, det er datoen da Litauen i 1918 blev erklæret for en selvstændig stat. (Letland den 18. november 1918). Denne dag måtte på ingen måde nævnes, endsige fejres under sovjetstyret. Det nationale flag måtte heller ikke hejses. Ved at afsynge nationalsangen havde man en billet til Sibirien klar. Ligeledes til jul og andre højtider var der arrangementer af forskellig art. Ind imellem optrådte vi for dansk publikum. Folk fra Thisted og omegn kom i hobetal og så og hørte med stor interesse, hvad vi fremførte. Vi sang selvfølgelig også de danske sange. Det gjorde lykke. Voksne optrådte også ved sådanne lejligheder. I Nymindegab var der dannet et blandet voksenkor, et folkløse ensemble, en drama gruppe, et orkester og et fodboldhold.

Ringold på harmonika, Stella ved klaveret.

I lejren havde vi en barak med en stor sal. Denne sal blev benyttet til alt muligt. Når der blev afholdt katolsk eller lutheransk gudstjeneste, blev der sat et alter op på scenen. Ved teaterforestillinger byttedes dette ud med

dekorerede kulisser. Når vi derimod et par gange om ugen fik forevist film, da var der sat et lærred op. Vi så forskellige tyske film. Disse var formentlig efterladt af tyskerne, da de fortog sig fra Danmark. Her fandt også danseaftener sted, mest i forbindelse med højtidene, 2. jule- eller 2. påskedag. Fastelavn var noget vi så hen til. Det var meget spændende, hvad folk havde fundet på af dragter. Sidst på aftenen blev der givet priser til de 3 bedste. Vi fik skam også lov til at slå katten af tønden. Det var igen noget nyt for os. Ved forskellige lejligheder blev der sat borde op i salen så vi kunne spise alle sammen eller drikke kaffe. Salen brugtes også til "lit de parade".

Allerede fra Nymindegab, men også fra Thisted drog unge litauer til København for at studere. Således også min bror og søster. De blev begge optaget på Det Kongelige Danske Musikkonservatorium. Dog forlod min søster Danmark i 1948 og begav sig med andre unge mennesker til England. Min bror fik sin violin- og organistuddannelse der, samt aflagde eksamen i direktion. Violinen havde fulgt med fra Litauen gennem hele flugten, hvor vi kun havde det med, vi selv kunne bære. Han fik ansættelse i Hyltebjerg kirke i Vanløse som organist, hvor han virkede i mere end 25 år,

indtil sin død i 1980, kun 50 år gammel. Han har i en år-række bestridt stillingen som adjunkt med musikundervisning på Blaagaard Seminarium og var netop blevet udnævnt til lektor. Ringoldas Kaufmanas dirigerede desuden i adskillige år Akademisk Orkester og Kor.

Man kan ikke klage over forplejningen i lejren. Et fælles køkken fremstillede maden. Om morgenen fik vi kaffe og havregrød. Om middagen stod menuen på varm mad. Det kunne være kød af forskellig slags, kartofler og sovs og sød- eller sagsuppe. Ofte fik vi tykke grøntsagssupper eller fisk, o skræk! De smagte ikke af noget efter at have svømmet i betragtelige mængder af vand i en kæmpestor gryde. Men om søndagen kunne der på menuen stå skiver af flæsketeg og budding som dessert. Maden blev øst op ved et ekspeditionssted ved køkkenet, og alle skulle hente den selv. Om eftermiddagen, flere gange om ugen, blev der i hver barak til beboerne udleveret rationer af brød, smør, sukker, pålæg osv.

Eftersom der boede mange mennesker i lejren – en 700 litauere + andre nationaliteter, blev der oprettet en tandlægeklinik. Der engageredes en lettisk tandlæge med en assistent. Begge var damer. Jeg havde fået en hel del hul-ler i tænderne, og i tilgift ind imellem uudholdelige smerter. Vi husker lige, at far havde bolsjer i sin forretning! Jeg kan indskyde, at da far døde i en alder af 84 år, havde han næsten alle sine tænder i behold. Nå, men disse 2 damer konverserede om dit og dat og også om deres kavalerer. Jeg forstod det hele, men røbede ikke, at jeg kunne lettisk. Så en dag forhørte min mor sig hos tandlægen om sin datters tænders tilstand, selvfølgelig på lettisk. Så nu vidste tandlægen, at jeg kunne lettiske, og så holdt samtalen op om kærester, hvad der var lidt kedeligt for mig.

Der kom store baller med brugt tøj fra USA. Det var samlet ind hos amerikanere af litauisk afstamning. I begyndelsen af det 20. århundrede var der udvandret mange mennesker, ligesom fra de skandinaviske lande. Så vi gik rundt med

Pladsen med Litauiske monumenter, Dragsbæk, Thisted

tøj fra 20-erne og 30-erne, men hvad gjorde det, når vi kunne klæde os bedre på. For det tøj, som vi havde medbragt, var efterhånden slidt op. Så kom dagen, da pladsen med de litauiske vartegn blev etableret. Det var en litauisk

kunstner Jablonskis, der stod for oprettelsen. Mindesmærkerne bestod af et trækors, et rigsvåben, en rytter på hvid hest på en rød baggrund, fremstillet i mosaik og et patriotisk hvidt monument bestående af stolper med inskriptionen: "Vort højeste ønske er frihed for fædrelandet". På en metalplade på korset er der indgraveret: "Vor herre, da du også engang har været flygtning, beder vi dig beskytte alle, som er hjemløse." – Litauiske flygtninge 24.8.1947.

For ikke længe siden er alle mindesmærker blevet restaureret. Thisted byråd havde forpligtet sig til at holde mindesmærkerne vedlige, og de har holdt deres ord.

Jeg vil slutte mit foredrag med begyndelsen af assimilationen. I 1948 fortsatte børn fra lejren deres skolegang på Thisted gymnasium. Jeg kom i 1. mellem. Vi var 3 litauiske piger i min klasse med 34 elever. Det var meget svært at lære dansk og at tilegne sig en ny anderledes kultur og skik og brug. Min skolegang i Thisted gymnasium varede i 3 år. Da jeg kom til København, blev jeg som andre børn fra Prags Boulevard lejren på Amager, indskrevet på Sankt Petri Skole i Larslejsstræde. Derfra fik jeg min realeksamen. Derefter fulgte en kontoruddannelse, inkl. korrespondent i engelsk og tysk. Jeg havde ansættelse i forskellige firmaer, og i 1999 gik jeg på efterløn efter at have arbejdet hos Novo Nordisk i

Enzym Divisionens reklameafdeling i næsten 23 år.
I de 67 år jeg nu har levet i Danmark, er hverken dansk kultur, musik og den forskelligartede natur fremmed for mig. Vores familie var yderst taknemlig og tilfreds med, at vi fik mulighed for at blive i landet. Gud holdt sin skærmende hånd over vores familie. Vi kom ikke fra hinanden under flugten, blev ej heller skilt, og ingen af os kom til skade.

Vi havde håbet og håbet, ventet og ventet men den dag oprandt ikke, da vi kunne vende tilbage til vort fædreland. Så nær på Litauen, men helt uopnåelig for os på daværende tidspunkt. Den kolde krig var brudt ud.

Livija Klans-Kovalevskis

Litauisk kors i Dragsbæk flygtningelejr i Thisted

Foreningens generalforsamling

Formanden beretter og nr. 2 fra højre er Virginia Kazeks.

Generalforsamlingen blev atter afholdt i Kilden i Brøndby-øster mandag 30. april 2012.

På grund af udbygning af Kilden var de ændrede adgangsforhold lidt af en udfordring. Vi var samlet 23 deltagere inklusiv vor revisor Thomas Wedeby.

Afviklingen af generalforsamlingen skete i god orden i henhold til udsendte dagsorden og formanden Kirsten Gjaldbæk aflage sin beretning og fortalte at en undersøgelse af venskabskommuner viser, at der kun er ganske få aktive tilbage.

Vor hjemmeside fungerer godt og bliver fint ajourført med nyheder, og vor mailing liste benyttes flittigt til nye aktuelle begivenheder, der er tilgængelige for medlemmer med mail og ønsket om at være med, hvor det sker.

Efter beretningen stillede Henrik Mollerup spørgsmål til Letlands skrøbelighed. Dirigenten afsluttede med at sige, at

det var en diskussion, der kunne tage hele aftenen. Kirsten henviste til ambassadør Per Carlsen, som ville komme ud og tale til foreningen i efteråret. Så kunne spørgsmålene måske blive besvaret.

Kirsten Gjaldbæk fortalte om foreningens 20 års jubilæum i august og spurgte medlemmerne, hvad de kunne tænke sig. Man enedes om at arbejde videre med en reception på ambassaden med festtaler, og så kunne de der havde lyst eventuelt gå et andet sted hen og spise middag bagefter.

Så blev der tid til at spise det indkøbte smørrebrød, samt kaffebord med kager.

Anita havde kopieret nogle lettiske sange som vi alle skulle lære. Vi gjorde vort bedste.

Lis havde medbragt en del blå anemoner med rod, der blev solgt til fordel for foreningens virke.

Efter generalforsamlingen fortalte Virginia Kazeks om sin ungdom, hvordan hun sammen med familien var flygtet til Danmark og bagefter boede i flygtningelejre. Medlemmerne spurgte ivrigt ind til emnet.

Helge Andersen

Gvido Grinvalds navn er nu indgraveret på stenen ved monumentet på Vestre Kirkegård.

ÅRSBERETNING 2011-2012

aflagt ved generalforsamlingen 30.april 2012

Forsamlingen mindedes de afdøde medlemmer: Gvido Grinvalds, Mirza Barlebo og Dzidra Albertsen.

Beretning:

Jeg vil allerførst udtrykke en stor tak for bestyrelsens engagement i foreningsarbejdet.

Det er vigtigt, at vi har en så aktiv og arbejdsom bestyrelse, der træder til og supplerer hinanden, når der er behov.

Vore aktivitetsområder er meget brede, fra begyndelsen af har den kulturelle dimension været vigtig, men også andre samfundsområder har ligget i foreningens regi, vi har med et moderne ord hele tiden været aktive inden for civilsamfundet og har arbejdet med i de demokratiske udviklinger, hvilket bl.a. jo kommer til udtryk i ngo-samarbejdet rundt om Østersøen.

Fokus var i de første mange år at bidrage med noget fra Danmark til Letland og at oplyse om Letland i Danmark. Vores aktiviteter nu går også på, at vi kan bidrage med noget for letter bosiddende i Danmark.

Vi prøver endvidere at være projektdeltagere sammen med lettiske organisationer i forhold til EU-projekter og Nordisk Ministerråds projekter.

Medlemmerne:

Det er glædeligt, at der stadig kommer medlemmer til generalforsamlingen her i København, selvom medlemsskaren er spredt ud over hele landet. De, der kommer her, er vigtige for den debat, der hele tiden bør være om foreningens arbejde og dens fremtid.

Vi har i 2011/april 2012 i alt 80 medlemskaber:

26 x enkeltpersoner

18 x husstand

28 x pensionister

4 x kirker

1 x virksomhed (Air Baltic)

1 x organisation (Talsiafdelingen i Lejre kommune)

Heraf er 12 i restance, men vi håber der hurtigt kommer indbetalinger fra de sidste.

Hvis foreningen og medlemstallet skal bestå, må vi alle gøre lidt mere for at hverve nye medlemmer, og vi må alle være med til at overveje, hvad der kan gøre et medlemskab af foreningen attraktivt for flere.

Bladet

Lis Nielsen udfylder heldigvis fortsat dette vigtige job, og det skal hun have mange tak for. Lis har formået at præge bladet på en vældig positiv måde, så der kommer mange aspekter med og forskellige vinkler på emnet: Letland og Letlands forbindelser til Danmark.

Jytte har gode forbindelser til en professionel fotograf og skaffer derved flotte fotos til bladet og holder øje med artikler om Letland i erhvervsbladene.

Mailingliste og hjemmeside:

Vores medlemskontakt har desuden to andre sider :

Anne Fraxinus står for en mailingliste, hvor hun til de e-mailadresser, hun har fået af medlemmer, videresender aktuelle oplysninger om arrangementer. Det er vigtigt, at man sørger for at melde evt. mailændringer til Anne. Mange kan måske ikke huske om de har meddelt deres e-mail. Derfor går der en liste rundt med navnene på dem, der er tilmeldt, og så kan resten nå at skrive deres e-mail på, hvis de er interesserede. Vi får stadig, ofte ret sent, meddelelser om interessante arrangementer, som vi gerne vil videresende, men hvor en udsendelse med bladet ville komme alt for sent. Der er stadig ikke ret mange på denne liste, og det er ærgerligt, for det betyder jo også, at vi må sige til dem, der henvender sig med mulige invitationer, at vi ikke når ud til ret mange.

Den anden mulighed er vores hjemmeside. www.danmark-letland.dk

Anda Dyrlund-Parbst er vores webmaster fremover og siden har fået et nyt og mere moderne udseende. Hvis man har informationer eller oplysninger, der ønskes på hjemmesiden, kontaktes enten Lis Nielsen eller Kirsten Gjaldbæk.

Vi synes ikke, at de nyeste blade skal være tilgængelige for alle, for hvad får medlemmerne så for deres kontingent? Vi har nu valgt at lægge ældre numre til fri afbenyttelse og så lade de nyeste kun være tilgængelige for medlemmer (tek-nisk er det løst ved, at man som medlem har et login: vai-ralat, der bruges ved denne del af hjemmesiden).

Vi prøver at få relevante oplysninger om møder og udstil-linger lagt på hjemmesiden, så giv endelig besked til Kirsten eller Lis, hvis I har oplysninger, der kunne have interesse for andre.

Og brug hjemmesiden! Klik ind på den og se efter opdaterin-ger.

Vores samarbejdspartnere:

Vi har fortsat en vældig god kontakt til den lettiske Ambas-sade og bliver meget venligt modtaget af Ambassadør Gints Jegermanis, både til større medlemsarrangementer og i forbindelse med de fælles aktiviteter, der har været i det for-gangne år for interesserede letter og danskere.

Vi har et godt samarbejde med Det Danske Kulturinstitut, både i København og i Riga.

Lettisk-Dansk Forening i DK er en forening, som samler en del af de unge lettisk-danske familier, der har interesse i, at deres børn holder kontakt med lettisk kultur. Derudover har de også kontakt med andre unge nytilkomne letter, som endnu ikke er så gode til at tale dansk. Vi har haft samar-bejde omkring Jani-festen og Nationaldagsfesten i det for-løbne år.

Vi er også medlem af KUKS, Komiteen for Udlandsforenin-gers Kulturelle Samvirke, og får derigennem forskellige

muligheder for kontakt med andre venskabsforeninger, og for at orientere om vores aktiviteter via KUKS' hjemmeside og mailudsendelser.

Vi er stadig med i DANFØ, den danske platform for Østersø-NGO-Netværk. Derved får vi indbydelser til forskellige arrangementer om udviklinger i Østersøområdet.

Den lettiske Nationaldag, hvor der holdes højtidelighed på Vestre Kirkegård indgår også i vores program, vi var med til at der blevet lavet stor sammenkomst på "Kilden" i Brøndby for alle interesserede efter højtideligheden

EU-projektet "Seniorer i skolen" er blevet afsluttet i 2011. Foreningen Danmark - Letland er den danske projektpartner, jeg (som formand) står som projektets officielle kontaktperson i Danmark, men vi har uddelegeret det aktive arbejde til bestyrelsesmedlem Lis Nielsen, og vi får udbetalt pengene til vores danske del af projektet fra det danske EU-kontor i København.

Rite Højskole er den lettiske projektpartner, der får udbetalt den lettiske del af projektpengene fra EU-kontoret i Letland. Niels Bendix Knudsen er ansvarlig for den lettiske del af projektet. Især i Letland har der været stor opmærksomhed om dette projekt, og Niels Bendix har præsenteret det i Riga for pædagoger, administratorer (også EU-ansatte) og politikere, og lettiske lærere har været inde i Riga og præsenteret det for Rigas borgmester. Projektet er nu afsluttet og har fået meget ros, derfor fortsætter projektpartnerne nu med et nyt arbejde, nemlig at få lavet en håndbog over "Seniorer i Skolen", således at ideen kan udbredes.

Og hvor har vi så været repræsenteret og eller vore medlemmer været inviteret i det forløbne år:

Frivillighedsdagen, den 8.maj 2011(Europadagen) i Vermanites parken i Riga: Den danske ambassade i Riga havde bedt os om at deltage i deres stand og fortælle om foreningsarbejde i Danmark, og det varetog Anita Vizina med stor succes, idet hun også kunne oversætte til alle sider, når der blev spurgt ind til noget.

Jani-festen på Skovshoved Hotel

Den 19.juni var der inviteret til fælles dansk-lettisk St.Hans-Jani fest på Skovshoved Hotel. Der var ca 150 deltagere, heraf rigtig mange yngre dansk-lettske par, også med børn. Der havde været et længere forarbejde i Event-komiteen, bestående af repræsentant for lettisk-dansk forening, Ambassadøren, andre letter og Anda og Kirsten fra vores forening. Event-komiteen er ikke en selvstændig ny forening med egne bankkonti, og derfor har man valgt, at overskuddet fra de to fester i 2011 opbevares som et underpunkt på vores foreningsregnskab, men uden at vi som forening er den økonomiske garant for kommende arrangementer.

International dag i sidste weekend i august var i 2011 flyttet til Rantzausgade og slået sammen med et stort kommunalt mad-projekt, så det var lidt sværere at få kontakt til de mange mennesker, der lige kom forbi for at kigge, men Anne Mette, Lis, Anda og Helge havde alligevel nok at se til! Hvis I vil vide mere om det, så spørg dem nu under diskussionen

Møde 4. November på ambassaden bl.a. om valget i Letland, godt 20 medlemmer var til stede og fik en god orientering om den politiske situation og svar på mange spørgsmål. Ambassadøren lægger stor vægt på, at vi har disse møder som mulighed for gensidig orientering.

Nationaldagen 18.november ved Monumentet blev højtideligholdt, men nu uden Grinvalds, ambassadøren holdt talen og lagde kranse, hvorefter de tilstedeværende fortsatte til KILDEN i Brøndby for sammen med rigtig mange flere at markere Nationaldagen med taler, sange og optræden. Efter Grinvalds død er højtideligheden ved Monumentet den 14. Juni og den 18.november ikke mere klokken 12.00, men er senere på eftermiddagen, så også de yngre herboende letter kan nå at være med efter arbejdstid.

Tilstedeværelse ved større arrangementer:

Kirsten Gjaldbæk og Helge Andersen deltog i august i arrangementet på Københavns universitet i anledning af 20

års dagen for genoptagelsen af de diplomatiske forbindelser mellem Letland og Danmark.

Kirsten har været til Baltic Development Forums Summit+ EU-Østersø-strategimøde i Gdansk i oktober og Kommunernes Landsforenings Internationale Seminar i Nyborg i november, alle steder som formand for Foreningen Danmark-Letland, men også i kraft af at være foreningens repræsentant i Østersø-NGO-netværkets danske afdeling. DANFØ-møde i februar på Kbh. Rådhus om det danske EU-Formandskab, hvor Lis og Kirsten deltog (se beskrivelse i sidste nummer af bladet).

Ngo Forum 2012 23.-25. April

i Berlin, hvor Lis Nielsen, Niels Bendix og Kirsten Gjaldbæk deltog. Der var 170 deltagere i alt fra Østersørådets 11 lande. Lis og Niels præsenterede projektet "Seniors in Schools" i workshopen om Lifelong Learning. Der var mange lettiske, især unge, deltagere ved dette Forum, og de var et stort aktiv for arrangementet. Præsidenten for Røde Kors i Letland deltog i workshopen om Sociale forhold, hvor Kirsten også var med, og han var meget interesseret i at komme i kontakt med vores forening, især for at bruge os lidt som formidlere af videre kontakt for interesserede grupper i Letland, der gerne ville have danske forbindelser.

20 års jubilæum

I år er det til august 20 år siden denne forening blev stiftet! Meget har ændret sig, mest tydeligt i Letland, men også i Danmark. Foreningens aktiviteter i de første år var store og spektakulære! Meget udstyr og andet "humanitarian aid" kunne samles i Danmark og bringes til Letland, hvor der var hårdt brug for det. Der var lastbiltransporter, der var turen med et af marinens skibe og så blev det til mange containertransporter. Der var det store Balletarrangement i Tivolis Koncertsal i 1995, hvor overskuddet gik til lettiske balletdanseres pensionsfond og til en gulvbelægning i en træningssal. Efterhånden dannedes der også lokalt mange gode samarbejdsprojekter mellem menigheder, skoler, foreninger

og kommuner, og kendskabet til Letland voksede i Danmark. Det er meget forskelligt, hvordan disse samarbejder har udviklet sig. Nyhedens interesse er blevet mindre, Letland er for mange blevet et turistland, som det er uproblematisk at komme til. Virksomhederne kan ikke mere tjene hurtige penge der, så de investeringer løjer også af, og når det ikke er den akutte nød, som vi kan afhjælpe med ting, vi godt selv kan undvære, bliver det sværere at definere, hvordan samarbejdet skal være.

Ved 20 års jubilæet for genoptagelsen af de diplomatiske forbindelser mellem Letland og Danmark i august 2011, hørte jeg en interessant udtalelse fra en af de baltiske pannedeltagere: "I 1990'erne var der et stort ønske om samarbejde med Skandinavien på det folkelige plan for at udvikle demokratiet. Så kom der en tid hvor alle rettede blikket mod Bruxelles for at komme "tilbage til Europa", altså blive medlemmer af EU! Det lykkedes, men de senere år er erkendelsen af, at folkeligt input til udvikling af demokrati og civilsamfund ikke kommer fra Bruxelles, vokset, og mange mennesker kigger igen mod Skandinavien for at få mere "people to people" kontakt igen og for at få mulighed for at diskutere veje for en fremtidig demokratiudvikling."

Det lyder for mig som en opfordring til, at vi igen søger at mødes med partnere i Danmark og Letland, diskuterer på ligeværdig basis, hvad vi vil med vore samfund, og giver hinanden gode ideer.

Fornyelse!

Når jeg i Østersø NGO sammenhænge møder de unge, aktive og energiske letter, der ønsker at udvikle deres land, ønsker at lave projekter med andre lande omkring Østersøen for at erfaringer fra mange områder kan spille en rolle, så bliver jeg imponeret. Der kan vi i Danmarks brede foreningsliv bestemt også lære noget af deres gå-på-mod, og måske er det der, vi også skal hente inspiration til fornyelse af vores egne måder at arbejde på i de folkelige foreninger.

Vi har i bestyrelsen et ønske om, at vore medlemmer også

kommer med gode ideer til, hvordan foreningen skal udvikle sig videre, og håber meget på respons på aktiviteterne. Vi har de senere år lagt en del kræfter i at deltage i internationale sammenhænge, hvor de generelle udviklingsbetingelser for Østersølandene diskuteres, og også i at deltage i projekter som partnere sammen med lettiske partnere, hvor det igen har været udvikling i begge lande, der har været målet. Samarbejdet med ambassaden og unge herboende letter om de to store årlige arrangementer giver kontakt til de mange nye letter her i Danmark, MEN en af problematikkerne er, at vi er en dansk-sproget venskabsforening, og mange af de unge taler enten ikke særligt meget dansk, eller har større behov for at være sammen med jævnaldrende og tale deres eget sprog. Så derfor vil der længe endnu være brug for at der eksisterer to foreninger med hvert sit udgangspunkt. Vi har taget kontakt til det nye Immigrantmuseum i Farum og arrangerer en rundvisning der den 2.juni. Lederen på dette museum siger, at de endnu ikke har ret meget om hverken de baltere, der kom som flygtninge i 1940'erne, eller om den nye "bølge" af lettiske indvandrere, men at de er meget interesserede i at høre om og få materiale om både ankomst til Danmark og bosættelse/integration her. Vi vil meget gerne være med til at sikre, at også letterne i Danmark får deres plads på dette museum, så de ikke bliver usynlige for kommende generationer. Vi prøver at udfylde målsætningerne for foreningen, men vi hører også meget gerne om nye ideer og aktiviteter, og vi formidler gerne samarbejder og støtter med informationer, hvor det er muligt.

30.04.2012

Kirsten Gjaldbæk

Foreningen Danmark-Letland

Driftsregnskab 2011

2010

Indtægter:

Kontingenter	18.600	17.725
Bidrag til foren.	1.076	305
Renter		
Møder og arr.		
Indsamlet GF	1.720	1.836
Adm.bidrag, Seniors in schools	8.000	
Salg af bøger		250
Indtægter i alt	29.396	20.116

Udgifter:

Kontorhold	143	913
Porto	6.866	6.677
Trykn. af blad	7.880	9.228
Hjemmeside	199	199
Telefon	2.400	2.400
NGO		620
Gaver	95	788
Rite Højskole	175	175
Generalfors.	1.287	1.549
Gebyrer	389	404
Fejlpost 2010	(154)	

Aktiviteter:

International dag 18/11	331	147
		875

Udgifter i alt	19.811	23.974
-----------------------	---------------	---------------

Årets resultat	9.785	(3.858)
-----------------------	--------------	----------------

Særskilte projektrengnskaber 2011:

Seniors in schools 2010-2011

med støtte fra Styrelsen for International Uddannelse, Bredgade 36DK-1260 København K

	2010	2011	i alt
Indtægter	83.241	20.822	104.063
Udgifter	51.660	44.403	96.063
Overhead til FDL		8.000	8.000
Udgifter i alt			104.063

IMPACT, EU konference

med støtte fra Styrelsen for International / Grundtvig

Indgået i året	12.708
Afholdte udgifter	-
ny beholdning	12.708

Event komiteen

Overført fra sidste år	3.150
Indgået i året	1.813
Afholdte udgifter	(1.750)
Ny beholdning	3.213

Foreningen Danmark-Letland

Status pr. 31. december 2011

Aktiver:

Girokonto, Danske Bank	42.809	
Kassebeholdning	1.012	
Aktiver i alt		43.821

Passiver:

Gæld:

Forudbetalt kontingent for 2012	5.075	
Skyldige omkostninger	4.245	
Event komiteen	3.213	
Impact EU konference	12.708	
Gæld i alt		25.241

Egenkapital:

Overført fra sidste år	8.795	
Årets resultat	9.785	
Egenkapital i alt		18.580

Passiver i alt		43.821
-----------------------	--	---------------

Stenløse, den 30/12 2012

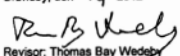
Kasserer: Anne G. Frandsen

Revisionspåtegning

Bilagene er gennemgået og er sammen med beholdningerne fundet til stede og i orden.

Foreningen Danmark-Letland er valgt som administrator for 3 projekter. I 2011 er projektet "Seniors in schools" afsluttet. I årsregnskabet er der indregnet en indtægt for administration af "Seniors in school" på kr. 8.000. Der er ikke foretaget revision af projekttaktiviteterne.

Brøndby, den 20/1 2012

Revisor: Thomas Bay Wedsby

Referat af generalforsamlingen for Foreningen Danmark-Letland

Mandag den 30.4 2012 i Kulturhuset Kilden i Brøndbyøster.
Der var 23 fremmødte, afbud fra Anda Dyrlund Parbst

Valg af dirigent

Jesper Lundbye blev valgt, og han konstaterede at generalforsamlingen var lovligt indvarslet.

Formandens beretning

Formandens beretning var en summation af de aktiviteter, som vi deltager i både her og i udlandet i forbindelse med vort skoleprojekt og NGO relationer.

Det reviderede regnskab

Anne Fraxinus delte regnskabet ud og gennemgik tallene. Derefter var der ros fra revisoren til Anne, og en forklaring på hans bemærkning om Seniorer projektet.

Regnskabet blev godkendt

Forslag fra bestyrelsen

Ingen forslag fra bestyrelsen

Forslag fra medlemmer

Ingen forslag fra medlemmer

Fastsættelse af kontingent

Kontingentet er uændret

Valg af medlemmer til bestyrelsen

Jytte Helio og Lis Nielsen blev begge genvalgt.

Aase Lundbye blev valgt ind i bestyrelsen i stedet for Darta Caunite, som er flyttet.

Valg af to suppleanter

Helge Andersen genvalgt

Niels Bendix Knudsen valgt i stedet for Elina Sørensen, som ikke ønsker genvalg.

Evt.

Birgit Møller-Kristensen meddelte, at Københavns lettiske Kor synger den 13.maj kl. 16 i Avedøre Kirke. Og om transport mulighederne til det nye Immigrant Museum.

Referent Lis Nielsen 01-05-2012

Rite nyt

Der deles papirblomster ud til alle, som Austra Lace har lavet. I baggrunden ses Niels Bendix Knudsen, skolens leder, med blomst og Simon Drewsen Holmberg fra Det danske Kulturinstitut

Den 19. maj, Kristi Himmelfartsdag, afholdt Rite Højskole sin årlige generalforsamling. Der var mødt mellem 25 og 30 personer op og heraf var der 6 danskere. Simon Drewsen fra Det danske Kulturinstitut var blandt gæsterne og han lovede at støtte animationskurset for børn igen i år. Henrik Møllerup fra Danmark rejste sig og fortalte, at han havde solgt sit hus i Letland og at nogle af pengene skulle komme letterne til gode, derfor donerede han 10 000 kr. til kurser med historisk og kulturelt indhold.

Generalforsamlingen forløb roligt, og bagefter var der uddeling af blomstergaver. Traditionen tro havde Austra Lace, som sædvanlig været kreativ. I år kom hun iklædt et dinosauruskostume og talte om Dombrovski og den lettiske premierministers møde med den danske udenrigsminister,

Villy Søvnal, mødet var om EU og økonomi. Austrā sluttede med at dele spiselige pengesedler ud til de vigtigste personer i forsamlingen og chokolademønter til de øvrige.

Fra dansk side består skolens bestyrelse af: Lis Hazel Nielsen, Aase Lundbye og Bent Gammelgård med Winni Østergård Nielsen som suppleant. Der er 4 letter i bestyrelsen med formanden Mirdza Trakina i spidsen.

Bagefter var der korsang og vitser fra koret fra Elksni Kommune, og til sidst var der dækket op med lettiske lækkerier i spisesalen.

LN

*Austra Lace
overraskede i år
med dinosarus
kostume og delte
guldmønter ud.
Næste år vil hun
være rotte, fordi
det er rottens år.*

De gammeltroendes Kirke i Daugapils

Hvor kvinder stadig bærer skørt

Årets udflugt fra folkehøjskolen i Rite kom til at gå til Daugapils i det sydøstlige Letland. Byen er landets næststørste med 116.000 indbyggere, men kun omkring 15 procent er letter. Resten består af andre folkeslag, mest russere, men også cirka 13 procent polakker. Turistbrochuren lokker med seværdigheder som slottet, universitetet, centralmarkedet, gamle lettiske træhuse, gamle huse i russisk stil og otte søer inden for bygrænsen. Men da vi kun har sat en halv dag af til besøget, koncentrerer vi os om at se "Hill of Churches", hvor kirker fra fire forskellige trossamfund er placeret ganske tæt på hinanden. En protestantisk, en romersk katolsk og en græsk katolsk kirke ligger inden for gå afstand af en kirke for gammeltroende. Til vores skuffelse er to af kirkerne lukket. Åben er den græsk katolske katedral, hvor der dufter tungt af røgelse, men hvor der ikke er bænke, så vi kan sidde ned.

Den græsk katolske kirke

Således takkeligt klædt begiver vi os ind i kirkerummet, hvor en tung duft af røgelse også her svøber sig om os. Bænkene er af træ og uden ryg, men vi sætter os et øjeblik og lader freden sænke sig. Overalt ligger stabler af fint syede og broderede puder til at sidde eller knæle på. Langs væggene er smukke, gamle ikoner. For hvad der svarer til 20 kroner erhverver vi et hæfte om de gammeltroendes kirker i Daugapils amt. Desværre skrevet på russisk, som ingen af os mestrer. Til vores overraskelse findes der 23 gammeltroende kirker alene i dette ene amt. I hæftet er der billeder af dem alle. De fleste er fine og velholdte bygget af træ eller sten, en enkelt kan - ifølge fotografiet - trænge til en kærlig hånd.

Den store oplevelse bliver besøget i de gammeltroendes kirke, malet i en sart rosa farve og med to løgkupper beklædt med guld. Vi er kvinder iført typisk vestligt tøj: cowboybukser og t-shirt. Den påklædning accepteres ikke hos de gammeltroende. Det viser noget om trosretningens fleksibilitet, at der ved døren ligger en lille stabel tørklæder, vi kan binde om hovedet. Desuden rækker en mildt udseende, ældre kvinde os hver en sort nederdele, vi kan slå om de formastelige lange bukser.

Det går op for os, at vi ingenting ved om disse gammeltroende kirkesamfund, så vi giver os i kast med lidt research: Engang i 1600-tallet foretog en græskkatolsk patriark gennemgribende ændringer i bønnebøger, ceremonier og kirkesymbolik. Den mest troende del af det russiske samfund anerkendte ikke fornyelserne og blev lyst i band, jagtet og idømt dødsstraf. Mange af dem flygtede derfor til de baltiske lande, der dengang ikke var en del af Rusland. I Letland tog befolkningen godt i mod dem, og der udviklede sig en af de stærkeste kolonier af gammeltroende. Ingen steder kom det til konflikter med de lokale indbyggere, da de ortodokse har en tolerant holdning over for andre. De holder deres egne traditioner hellige, men dømmer ikke andre. De gammeltroende har forbud mod at ryge og drikke samt at spise sammen med mennesker fra andre religioner.

Over floden

På hjemvejen fra Daugapils bliver vi fragtet over floden Daugava ved et lillebitte færgested. Færgen, der ligner en

Færgestedet ved Livani

forstørret tømmerflåde og højst kan tage tre biler ad gangen, bliver trukket over ved hjælp af et tovspil. Vandet ligger spejlblankt hen, men midt ude på floden kan vi tydeligt se, hvor stærk strømmen er. Da det er hedt i vejret, nyder vi den forfriskende oplevelse, det er at krydse de kølige vande. Bare er sejlturen alt for kort.

Senere kører vi ad grusveje, som får støvet til at stå i skyer efter os. Et sted gør vi holdt for at kigge på et tysk firmas enorme udgravninger af tørvemuld. På arealer så langt øjet rækker, ser vi opstablede tørv der er sat til tørring. Stablingen sker ved håndkraft. Det giver ømme rygge, men en god dagløn. Hele egnen består af højmose, hvor det øverste lag skrælles af for at bruges blandt andet til udplantninger i haver og urtepotter. Om føje år er mosen vokset, og man kan skrælle et nyt lag tørv af. Naturen er gavmild.

Winni Østergaard Nielsen

Tørvemosen Nordtorf, ikke så langt fra Rite Højskole

Besøg på Immigrantmuseet

Foreningens medlemmer besøgte lørdag den 2. juni det nye immigrant museum i Farum. Det er en del af Kultur Huset og er bestemt et besøg værd. Især hvis man betaler for at få en guidet tur, af den meget entusiastiske museumsleder, som selv havde bygget museet op. Der var endnu ikke noget om de baltiske flygtninge, men museet var meget interesseret i at få genstande og historier fra de baltiske lande.

Museumslederen fortæller for medlemmerne

Kortet er udsendt af Danmarks Røde Kors. Fotoet er taget af Danmarks Røde Kors. Det er et billede af en bryllupspar.

"MAN MÅ FORSØGE
AT SÆTTE SIG IND I
DANSKERNES HISTORIE
FOR AT FORSTÅ DERES
INDELUKKETHED OG
DERES MANGLENDE
EVNE TIL AT FAVNE ANDRE
KULTURER. NÅR MAN
FORSTÅR, HVORFOR
DANSKERNE ER, SOM
DE ER, KAN MAN OGSÅ
BEDRE ACCEPTERE DEN
BEHANDLING, MAN FÅR"
BHUTANSK KVINDE GIFT
MED DANSK MAND.

Latvian Institute Nyheder

Saeima fastholder i 1. behandling forslaget til skatteinedsættelse

Saeima støtter i førstebehandlingen de lovændringer, der giver reduktion i merværdiafgiften (momssatsen) til 21 % fra 1. juli i år og en gradvis sænkning af den personlige indkomstskat fra 1. januar 2013, til 2015. Det 100-medlemmer store lettiske parlament stadfæstede lovforslaget om at sænke den personlige indkomstskat med 94 stemmer for og momsreduktionen med 93 stemmer for.

Momssatsen i Letland er i øjeblikket 22 % mod 21 % i Litauen og 20 % i Estland..

Den personlige indkomstskat vil blive sænket fra de nuværende 25 % til 24 % i 2013, til 22% i 2014 og til 20% i 2015.

Ifølge IMF stiger Letlands BNP for 2012 med 3,5 pct.

Væksten steg til 5,5 procent i 2011 og nåede 6,8 % i første kvartal af 2012 på baggrund af en stærk indenlandsk efterspørgsel, IMF har opgraderet prognosen for Letlands økonomiske vækst i år til 3,5 %.

IMF bemærkede også, at inflationen fortsat er lav i Letland, og det forventes at den i år måske vil falde til 2,6 %, medmindre der sker store ændringer i de globale energi-og fødevarerpriser.

Letland har gode chancer for at imødekomme Maastricht-kriterierne i marts 2013

Letland har meget gode chancer for at opfylde Maastricht-kriterierne for euroen i marts 2013, fortalte den lettiske finansminister Andris Vilks.

Ministeren sagde, at Letland fortsætter ad den strategiske vej til euroen i 2014.

Den permanente samling i MDAD fuldstændig fornyet Kunstindustrimuseet og Design (MDAD), der åbnede sine

døre for over 20 år siden, har for første gang siden da fuldstændig fornyet sin permanente udstilling på to etager i Old Town Riga. Det spænder over genrens udvikling fra begyndelsen af det 20. århundrede til i dag.

MDAD blev etableret i 1989 som et lettisk professionelt dekorations/brugskunst museum, og det viser først og fremmest værker af lettiske kunstnere. Det består af syv samlinger - tekstiler, keramik og porcelæn, metaller, læder, træ, glas, og 2006 - design.

Se mere på kulturministeriets hjemmeside om kunst og kultur:

www.culture.lv

Aktiv og positiv dag på EU Have Festival

Lørdag den 12. maj, besøgte flere tusinde i alle aldre EU Have Festivalen. Dette års festival var afsat til det europæiske år for aktiv aldring og solidaritet mellem generationerne. I en officiel ceremoni på friluftsscenen i Vērmānes Have, blev det store publikum budt velkomment af statssekretær i

Udenrigsministeriet Andris Teikmanis, velfærdsminister Ilze Viņķele, ambassadør fra Danmark Per Carlsen, medlem af Europa-Parlamentet Karlis Šadurskis og chefen for Eu-Kommissionens Repræsentation i Letland Inna Šteinbuka. I ti tematelte i Vērmanes Have var der mulighed for at deltage i spændende aktiviteter og spil og få nyttig information om en række emner.

I Letland har EU Have Festivalen udviklet sig til en årlig begivenhed, hvor tusindvis af Rigas borgere og besøgende i byen samles på Vērmanes for at tilbringe en aktiv og positiv dag sammen. Formålet er at informere borgerne om EU-relaterede spørgsmål.

Se mere på: <http://www.mfa.gov.lv/en/news/press-releases/2012/may/14-2/>

eller: <https://www.facebook.com/ESDarzaSvetki2012>

<https://twitter.com/#!/ESDarzaSvetki>

Den lettiske film ”I tågen” konkurrerede om guldpalmerne i Cannes

En ny film af Sergei Loznitsa, ”I tågen”, vil konkurrere om Guldpalmerne. I september vil filmen blive vist i Letland. Filmen konkurrerer med 20 andre deltagere i hovedkonkurrencen. Dette er Loznitsas anden spillefilm præsenteret på Cannes Festivalen: I 2010 deltog han med sin første film, ”min glæde”.

Baseret på en roman af Vasilii Bikov er filmen placeret i Belarus under den tyske besættelse, hvor de lokale partisaner kæmper en brutal modstandskamp.

Et tog bliver afsporet ikke langt fra landsbyen, hvor Sushenya, en skinnearbejder, bor med sin familie. Sushenya bliver arresteret sammen med en gruppe sabotører, men den tyske officer beslutter ikke at hænge ham sammen med de andre, men at sætte ham fri. Rygter om Sushenyas forræderi spredes hurtigt, og partisaner Burov og Voitik kommer for at få hævn.

Da partisanerne fører deres offer gennem skoven, bliver de angrebet, og Sushenya befinder sig ansigt til ansigt med sin

sårede fjende. Dybt inde i en gammel skov, hvor der er hverken venner eller fjender, og hvor grænsen mellem forræderi og heltedåd forsvinder, er Sushenya tvunget til at træffe et moralsk valg under umoralske omstændigheder.

Saeima udvalg godkender lovændringer af pensionen inden førstebehandlingen

Saimas social og beskæftigelses Udvalg godkendte ændringer af loven om statslige pensioner fremlagt af regeringen som planlægger en stigning i pensionsalderen fra 2014.

Seks medlemmer af udvalget støttede forslaget, tre stemte imod og to undlod at stemme.

I et forsøg på at løse problemer i forbindelse med den aldrende befolkning, indstiller lovforslaget en gradvis stigning i pensionsalderen for mænd og kvinder, så den i 2020 vil nå 65 år. Der overvejes også en stigning i den mindste forsikringsperiode der er nødvendig for at kvalificere sig til en alderspension. Det er planen at hæve længden af forsikringsperioden i 2014 fra 10 til 15 år, og i 2020 til 20 år. Det er planen at bevare muligheden for førtidspension uden tidsbegrænsning.

PM møder repræsentanter for det finske energi selskab for at drøfte investeringsprojekter

Premierminister Valdis Dombrovskis mødes med repræsentanter for den finske energiselskab Fortum for at drøfte

aktuelle investeringsprojekter i virksomheden og disses indvirkning på den lettiske økonomi..

Parterne mødes ved et biomasse kraftvarmeværk bygget af selskabet i Jelgava. Anlægget vil bruge træflis fra de lettiske leverandører og dermed understøtte den lokale træforarbejdnings og skovbrugs industrier. ”Brugen af lokale biobrændstoffer vil ikke kun mindske afhængigheden af importerede fossile brændstoffer og sikre en mere stabil varme regning, men vil også bidrage til den indenlandske økonomiske udvikling, skabe omkring 300 jobs i forsyningskæden” siger Dombrovskis.

Anlægget vil give 85 % af Jelgava centraliseret varme, der hidtil er blevet leveret af naturgas. ”Biomasse kraftvarmeværket vil klart markere Jelgava som en af de grønneste byer i Letland, mener virksomhedens repræsentanter. De forventer, at i 2013, hvor anlægget vil begynde at fungere, vil mængden af CO2 fra Fortum fabrikkerne i Jelgava by blive reduceret med cirka 73 %.

Den varme, der produceres af kraftvarmeværket vil blive overført til Jelgava, mens el overføres til det fælles el transmissionsnet. I betragtning af, at anlægget vil være enestående på grund af de anvendte teknologier, vil det være tilgængelig for studerende og forskere.

Letlands Ērenpreiss Bicycle Company lancerer en ny linje af lettisk producerede cykler

Den 12. april lancerede Ērenpreiss cykel virksomheden en helt ny linje af lettisk fremstillede cykler.

I lanceringen af den nye linje af cykler, genoptager fabrikken en historisk lettisk tradition. Ērenpreiss virksomheden blev oprindeligt grundlagt i 1922 af Gustavs Ērenpreiss, der åbnede en fabrik i Riga, i Brīvības iela 82. Selskabets mest kendte produkt, Ērenpreiss Original, blev meget populær i hele Østersøområdet, takket være dens overlegne kvalitet. I 1940 blev Ērenpreiss fabrikken betragtet som den største og mest moderne cykel fabrik i de baltiske lande, den produ-

cerede mere end 40.000 cykler om året, 70 % af alle cykler købt i Letland kom fra fabrikken.

Ērenpreiss Fabrikken blev lukket af det sovjetiske regime i begyndelsen af Anden Verdenskrig, og Gustavs Ērenpreiss gik i eksil.

I år blev den historiske cykelfabrik genstartet ved Gustavs Ērenpreiss brors oldebarn, Toms Ērenpreiss, der har videreført familiens tradition ved igen at designe og fremstille cykler under Ērenpreiss navn.

Cyklerne kan ses og købes online på www.erenpreiss.com, eller i Gandrs sportsudstyrs butikker i Riga og Valmiera.

Forfatter Andris Kolbergs modtog anderkendelse for sine samlede udgivelser

Den mest oversatte lettiske forfatter Andris Kolbergs blev født i Riga i 1938. I 1970'erne og 80'erne, var Kolbergs en af de mest populære lettiske detektiv romanforfattere, og hans værker blev udgivet i hele Sovjetunionen, og i flere europæiske lande.

For nylig har han skrevet en række vejledninger til Riga. I 2010 blev Kolbergs dagbog offentliggjort, som kombinerer både den objektive realisme og den subjektive fortælling af forfatteren. Bogen er et vidnesbyrd om en epoke, et vidnesbyrd fra et øjensvidne. Flere film er blevet produceret på grundlag af Kolbergs manuskripter og detektiv roma-

ner: Liekam men (At være unødvendigt, 1976), Atspulgs ūdenī (Refleksion i vand 1977), Dāvanas pa telefonu (Gaver over telefonen, 1977), Rallijs (Rally, 1978), Tris dienas pārdomām (Tre dage til fordybelse, 1980), Dubulnieks (The Double, 1986), Fotogrāfija ar sievieti un mežakuili (Fotografi af en kvinde og en orne, 1987), Par mīlestību pašreiz nerunāsim (Lad os ikke tale om kærlighed lige nu, 1988), Depresija (Depression, 1991), og Rīgas sargi (Defenders of Riga, 2007).

Links: www.laligaba.lv, www.rakstnieciba.lv.

Udlændinge investerer EUR 252,5 millioner i Letland i bytte for opholdstilladelser siden midten af 2010

Udlændinge har investeret i alt 177,5 millioner lat i Letland som betaling for opholdstilladelser siden sommeren 2010, hvor indvandre reglerne giver mulighed for sådanne tilbud. Siden 1. juli 2010, da de nye regler for indvandring trådte i kraft har PMLP modtaget 1.193 ansøgninger om opholdstilladelse baseret på investeringer i fast ejendom, bank kapital eller selskabers aktiekapital.

De fleste af opholdstilladelserne er udstedt til borgere i Rusland, Ukraine og Kasakhstan.

Hovedparten af investeringerne er foretaget i fast ejendom. Ved ændringen af immigrationslovgivningen 1. juli 2010 kan borgere fra tredjelande ansøge om tidsubegrænset opholdstilladelse i Letland, forudsat at de har investeret 100.000 lats (EUR 142.000) i fast ejendom i den lettiske hovedstad Riga eller den nærliggende region eller 50.000 lats i fast ejendom andre steder i Letland, stillet bankgaranti eller har aktiekapital i en lettisk virksomhed.

Over 20.000 deltagere forventes at ankomme i Riga til World Choir Games i 2014

World Choir Games 2014, som finder sted i Riga fra den 09.-19. juli, forventes at tiltrække mellem 20.000 og 25.000 deltagere. Deltagerne vil repræsentere 80-100 lande. Riga har en passende infrastruktur, alt kan let nås til fods.

Rockkoncert "Evening Star"

Koret i Avedøre Kirke, fotograf Daniel Hagelund-Jensen.

Lørdag den 13. maj 2012 kl. 16:00 havde man en enestående mulighed for at opleve Københavns Lettiske Kor, som gav deres allerførste rockkoncert i Avedøre Kirke.

"Evening Star" - koncert, præsenterede ny og lidt ekstrem kirke musik. Teksten til de 9 sange var skrevet af den engelske digter, maler, gravør William Blake (1757-1827) og musikken var komponeret af selve korets leder - Avedøre Kirkes organist Vents Reinbergs. Koret blev ledsaget af et rockband, ledet af guitarvirtuosen Niels Vejlyt.

Det var en rigtig rockkoncert med rockband, mikrofoner, lys, larm og spændende musik. Programmet blev afsluttet med to lettiske sange - Saule, Pērkons, Daugava, som vi alle kender fra Sang Festival og Tikai Tā - en pop sang, der kommer fra Liepaja - musikkens hovedstad i Letland.

Københavns Lettiske kor består af en snes sangglade letter

- mænd og kvinder i alderen 18 - 45 år. Koret har nu eksisteret halvandet år og synger både lettiske og internationale sange. Koret har optrådt ved de lettisk-danske arrangementer bl.a. ved Letlands Nationaldags arrangementer og ved Sankt Hans festen.

Vents Reinbergs er organist i Avedøre kirke, hvor han leder flere kor og arbejder med musik i mange genrer fra klassisk kirkemusik til rock. V. Reinbergs er uddannet fra musik-konservatorier i Norge, Danmark og USA. Guitaristen Niels Vejlyt har medvirket ved gudstjenester og flere koncerter med sin el-guitar i Avedøre Kirke. Denne gang kom han med bandet for at ledsage det lettiske kor, og det var en fornøjelse at høre ham at spille. Stemmerne og instrumenterne smeltede sammen i en smuk ballade, man kunne mærke adrenalinen pumpe, og koret overraskede sig selv med indtil videre deres bedste optræden.

Anda Dyrhund-Parbst

fotograf Daniel Hagelund-Jensen

Berlin NGO-Forum

Formanden Kirsten Gjaldbæk og Jens William Grav i Berlin

I år blev mødet afholdt på Humboldt Universitet i Berlin, og der var deltagere fra 11 lande. Samtidig fejrede man i byen 20 året for Østersørådets møder. Det betød at NGO-erne blev inviteret med til nogle af de fine arrangementer der blev afholdt. F.eks. oplevede vi forretningsmanden Mads Clausen blive interviewet, så et videoindslag om Uffe Ellemann og så i det hele taget, hvordan alt med Østersørådet var blevet startet.

Her var og er danskerne stadig meget aktive. Den ene aften var vi også inviteret til at høre den nye tyske præsident, Gauck, tale. Det foregik i Det tyske Udenrigsministerium, hvor vi stod i kø og blev grundigt visiteret, inden vi fik lov til at komme ind. Men bagefter var der fine pindemadder og vin og præsidentens tale var god.

LN.

Smånyt

Husk

Internationale dage 1. og 2. september

De Internationale dage starter kl. 12.00 og bliver igen afholdt i Rantzausgade. Vores forening står i bod om lørdagen den 1. september. Vi uddeler smagsprøver af rugbrød og kvass og sælger lettisk strik samtidig med at vi fortæller om vores forening. Alle foreninger kan tilmelde sig og fortælle om sig selv. Der er etableret en hjemmeside under Københavns kommune der hedder "smag verden", hvor man kan se mere.

Der forventes ca. 80 foreninger og 30 gourmet restauranter og cafeer og der forventes 40-50000 gæster på de 2 dage.

Sang og Danse Festival i Letland 2013

Dette Baltiske fænomen er unikt for hele Europa: den nationale sangfestival kan sammenlignes med De Olympiske Lege i musik. Letterne er meget stolte af deres Sang og Danse festival. Denne væsentlig begivenhed har fundet sted siden 1873, og hver gang samles tusindvis af de bedste sangere og dansere fra alle regioner af Letland. Deltagerne er klædt i folkedragter og denne fejring har altid forenet den lettiske nation og styrket den nationale stolthed. Denne festival har aldrig mistet sin betydning og stadig bidrager den til at opretholde den gamle tradition med sang og dans. En storslået parade af deltagere bugter sig vejen igennem Riga hver gang, og alle, der bor eller er gæst i Riga, er klar til at se på det. Arrangementet bliver altid afholdt i Riga, med gallakonzert på den store friluftsscene i Mezaparks. Det imponerende fælles kor forener mere end 13 000 deltagere hver gang.

Der er allerede cirka 390 kor, 540 folkedanser grupper og 55 hornorkestre, der øver til den næste sang og danse festival.

Den XXV lettiske Sang og XV Danse Festival vil blive afholdt fra den 30. juni – 7. juli 2013. Den vil blive afviklet mange steder rundt om i Riga.

Tekst fra www.kultura.lv, oversat af Anda Dyrlund-Parbst

KALENDER

Juni

- 14.06 Mindedag ved Monumentet på Vestre Kirkegård Østre Kapel kl. 17.00
- 16.06 Sct. Hansfest Tølløse Efterskole ved Kirken, 16.30 - 20.30
Program er udsendt, se hjemmesiden www.danmark-letland.dk

Juli

- 02.07 - 06.7 Sommerkursus på Rite Højskole
tilmelding Niels Bendix Knudsen
4031 2345
- 28.07 Fest hos Andreas Åbling Petersen
Stadebjerggård Ellum Grænsevej 1,
6240 Løgumkloster. Tilmelding:
7474 3117,
aablingpetersen@gmail.com

August

- 12.08 -19.08 " Skær skulpturer i træ" kursus på
Rite Højskole, Letland
tilmelding Niels Bendix Knudsen
4031 2345,
- 24.08 Foreningen afholder 20 års jubilæum
på den lettiske ambassade kl. 17.00
Der udsendes invitation

September

- 01.09 - 02.09 Internationale dage i Rantzausgade,
foreningen står kun lørdag den 1. sep-
tember. kl 12-20.

Færgestedet ved Livani